

Државним манифестацијама у Београду и Тополи данас ће бити обележена 75. годишњица смрти краља Александра Првог Карађорђевића, на чији ће гроб председник Србије Борис Тадић положити венац у цркви Светог Ђорђа на Опленцу, најавио је Организациони одбор Владе Србије за обележавање те годишњице.

Церемонији ће присуствовати и чланови дипломатског и војно-дипломатског кора у Србији и чланови породице Карађорђевић које ће предводити принц Александар. По окончању церемоније полагања венаца, у Кући краља Петра Првог на Опленцу у Тополи биће отворена изложба "Државнички и ратнички пут краља Александра Првог" коју реализују Војни музеј у Београду и Задужбина краља Петра Првог у Тополи. Министар спољних послова Републике Србије Вук Јеремић и принц Александар Карађорђевић положиће 9. октобра, у преподневним сатима, венац на месту погибије краља Александра Првог у Марсеју у Француској.

Краљ Александар И убијен је у Марсеју, 9. октобра 1934. заједно са француским министром иностраних послова Лујом Бартуом приликом државне посете Француској, у коју је отпутовао да би учврстио одбрамбени савез против нацистичке Немачке.

На пут у Француску југословенски владар је кренуо са железничке станице Топчидер возом до Косовске Митровице, а затим аутомобилом преко Цетиња, где је краљ Александар посетио кућу у којој је рођен. Из луке Зеленика је разарачем Југословенске краљевске морнарице "Дубровник" испловио за Француску.

Француска је приредила величанствен дочек Краљу Александру о чему сведоче и филмски записи на којима је забележена читава посета, од уласка у марсејску луку југословенског брода до атентата који се одиграо двадесетак минута касније.

У уторак, 9. октобра 1934. године, тачно у 16 часова краљ је напустио палубу југословенског разарача и наставио моторним чамцем до Белгијског кеја. Званичан дочек по протоколу био је предвиђен у Паризу, где је требало да га дочека председник Републике, док су га у Марсеју дочекали министар иностраних послова Луј Барту и генерал Жозеф Жорж, члан Високог ратног савета.

Свечана поворка је нешто иза 16 часова кренула из луке и упутила се према центру бурно поздрављана од великог броја грађана Марсеја.

Када су краљева кола стигла на трг испред палате Берзе, око 16 часова и 20 минута, један човек искочио је из гомиле, носећи у десној руци букет цвећа и на француском викнуо: "Живео краљ"!

Изненада је скочио са десне стране на папучицу аутомобила, одбацио букет цвећа и из револвера испалио више хитаца у правцу краља.

Француски пуковник Пиоле, који је био најближи догађају, са коња је сабљом убицу оборио на земљу. Атентатор је и у паду, са земље, наставио да пуца на све око себе. Затим су два полицајца испалили неколико хитаца у атентатора, који је већ био оборен.

Краљ је лежао непомичан на задњем седишту аутомобила, министар Барту је био погођен у десну надлактицу, а генерал Жорж погођен са више зрна у грудни кош, надлактицу и стомак.

Због гужве на улици, аутомобил са рањеним краљем милое је до полицијске станице, где је краљу пружена прва помоћ. Међутим, лекари ништа нису могли да учине јер су ране биле смртоносне. Неколико минута после 17 часова краљ Александар И Карађорђевић издахнуо је не долазећи свести.

Министар Барту је пребачен у операциону салу болнице Божији дом, где је издахнуо. Тешко рањен генерал Жорж успешно је оперисан.

Атентатор, Владимир Георгијев Керин, звани Владо Черноземски, погођен са више метака у тело, исечен ударцима сабље и линчован од гневне масе, пребачен је у канцеларију марсејске службе безбедности, где је и умро.

Ковчег са телом убијеног југословенског краља је, истим бродом којим је отпутовао Француску, најпре стигао у Сплит, а потом је транспортован специјалним возом, преко Загреба, у Београда.

Краљ Александар је сахрањен 18. октобра на Оплепацу у задужбини његовог оца Петра И Крађорђевића.

Стотине хиљада људи целим путем је одавало почаст убијеном владару, а у станицама где воз стајао интонирана је, троделна, југословенска химна (Боже правде - Љепа наша - Напреј заставе славе).

Права верзија трагичне судбине краља Александра, који је био стуб јединствене државе јужних Словена и новог европског поретка на југоистоку Европе, остала је неразјашњена.

Многи историчари и познаваоци тог времена тврде да иза атентата стоје тајне службе земаља које су тежиле ревизији Версајског поретка (Италија, Немачка, Мађарска), док су извршиоци били чланови усташке организације коју је предводио Анте Павелић и чланови пробугарске струје ВМРО.

(Блиц)